

A MBFT ORVOSI BIOLÓGIAI ULTRAHANG SZEKCIÓJÁNAK TEVÉKENYSÉGE AZ 1978—1981 ÉVEKBE

Az ultrahang szekció az MBFT első szekciójaként 1972-ben alakult 37 taggal. Tagjainak száma 1975-ben 47, 1978-ban 52 és jelenleg már 66. A szekció taglétszámának eme örvendetes emelkedése azt tanúsítja, hogy eleget tettünk az ultrahang szekció alapszabálya 2. pontjának, mely előírja, hogy elő kell mozdítani az ultrahangdiagnosztika alkalmazását és elterjedését.

Szekciónk első klubdélutánja 1978-ban március 21-én volt, melynek előadó vendége prof. dr. R. Millner, a hallei Martin-Luther Egyetem Alkalmazott Biofizikai Intézetének igazgatója volt. Erről már részletesen beszámoltunk értesítőnk hatodik füzetében.

1978. november 25-én műszerbemutatóval egybekötött tudományos ülést tartottunk. Először Falus Miklós tartott előadást, melyben a real-time és grey-scale készülékek előnyeit ismertette az ultrahang-diagnosztikában, majd Szebeni Ágnes grey-scale készülékek alkalmazásáról beszélt a belgyógyászat és határterületeinek ultrahang-diagnosztikájában, és befejezésül Jorgen Braasch M. Sc. elektromérnök és Bertil C. F. Svane sonográfus (Koppenhágából) előadásban és filmen ismertették a Bruel and Kjaer cég Grey-Scale System 3401 típusú készülékét. Ezután a készüléket működés közben is bemutatták. Az előadáson és bemutatón negyvenketten jelentek meg és a számos kérdés és hozzászólás igen élénk tette tudományos ülésünket.

1979. október 26–28. között zajlott le az „Ubiomed IV.” konferencia Visegrádon, melynek elnöke Greguss Pál és titkára Bertényi Anna tagtársak voltak. A konferencia iránt, amely elsősorban az ultrahang orvosi alkalmazásával foglalkozó szocialista országokbeli szakemberek seregszemléje volt, más külföldi szakemberek részéről is élénk érdeklődés nyilvánult meg. 40 előadás hangzott el, és a résztvevők száma 110 volt. (Részletes beszámolót lásd ezen értesítő 10. fejezetében.)

1979. november 23-án klubdélután tartottunk, melyen először Szebeni Ágnes tartott beszámolót az „Ultrahanggal vezérelt punkció” tárgyú, Koppenhágában 1978 szeptemberében tartott elméleti tanfolyamról, majd Stock Imre és Szebeni Ágnes a harmadik európai ultrahang kongresszusról (Bologna, 1978. október) tartottak értékes beszámolót és befejezésül Bertényi Annától hallottunk igen színes beszámolót a negyedik ultrahang világgkongresszusról, melyet 1979 júliusában Japánban, Miyazakyban rendeztek. Az ott hallott előadásokon kívül referált a műszerbemutatóról, melyen a világ minden jelentős gyára bemutatta legújabb termékeit, beszélt a könyvkiállításról, az ottani oktatásról, ikebanáról és a fesztiválról is.

1980. február 29-én tartottuk a tudományos beszámolókkal egybekötött tisztújító vezetőségválasztást. Először Lengyel Mária tartott igen értékes és

színes beszámolót, öthónapos USA-tanulmányútról és előadást tartott a két-dimenziós Echocardiográfia jelentőségéről (lásd 11. fejezet). Ezután Kárpáti Miklós és Fehér György tartották meg előadásukat „*Dopplersonográfiás és rheográfiás tapasztalatokról*” címmel.

A harmadik napirendi pont a vezetőségválasztás volt. Falus Miklós, a szekció elnöke a lemondó vezetőség nevében beszámolt az elvégzett munkákról és beszélt arról, hogy az Európai Ultrahang Szövetség alakuló ülésére – mely 1972 februárjában Baselen volt – az alig egy hónapja megalakult Magyar Ultrahang Szekció is meghívást kapott és annak megalakulásában aktívan részt vett. Képviselői 1973-ban az Ultrahang Társaságok Világszövetsége alakuló ülésén Rotterdamban, mint az európai szövetség delegátusai vettek részt a világszövetség vezetőségének megválasztásában. Bertényi Anna tagtársunk éveken át az európai szövetség pénztárosa volt és a szekció tagjai jelenleg is részt vesznek mind az európai, mind a világszövetség munkájában. Társaságunk tagjai az európai és a világszövetség által rendezett kongresszusokon ott voltak, előadásokat tartottak, illetve tartanak. Ezekről itthon a klubdelutánokon részletesen beszámolnak. A társaság tagjainak aktív tudományos munkásságát mutatja, hogy az eltelt néhány év alatt három tagtársunk (Lengyel Mária, Sobel Mátyás és Nádas Iván) ultrahang-diagnosztikai témakörben kidolgozott és megvédett disszertációjuk alapján kandidátusi fokozatot nyertek, további négy tagtársunk (Bertényi Anna, Stock Imre, Szabó Vilmos és Szebeni Ágnes) disszertációjának védeése most van folyamatban. Szőke Béla és Kiss Dezső könyve: „*A kismencede és a has ultrahangvizsgálata*” címmel a Medicina Könyvkiadó gondozásában ez évben fog megjelenni. A továbbiakban az elnök a szekció tagjai és vezetősége nevében megköszönte Tigyi József akadémikusnak, a Biofizikai Társaság elnökének, továbbá Rontó Györgyinek, a társaság főtítkárának fáradozásait és megértését, mellyel a szekció ügyét és munkáját mindig pártfogolták és segítették. Megköszönte a vezetőség tagjainak – kiemelten Bertényi Annának –, a szekció titkárának kiváló munkásságukat és fáradhatatlanságukat a szekció ügyeinek intézésében. Megköszönte a tagságnak, hogy munkájukkal nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a szekció az ultrahang-diagnosztikában Európában kivívott – nem jelentéktelen – helyét továbbra is tartani tudja. Az elnök kívánja és reméli, hogy további kutatásokkal és gyakorlati munkával a jövőben is hasznos eredmények születnek majd. A vezetőség nevében bejelenti lemondásukat, kéri felmentésüket és a majd megválasztandó új vezetőségnek sok sikert kíván a további munkához.

Ezután Rontó Györgyi, a Biofizikai Társaság főtítkárának elnöklése mellett a szekció tagjai megválasztották az új vezetőséget. A szekció újonnan megválasztott vezetőségének tagjai: *Falus Miklós* (a szekció elnöke), *Bertényi Anna* (a szekció titkára), *Greguss Pál*, *Humml Frigyes*, *Kárpáti Miklós*, *Kosza Ida*, *Szebeni Ágnes*.

1980. november 14-én tartottuk az év utolsó klubdelutánját. A közel-múltban kezdődött el világszerte az echográfia gyermekgyógyászati felhasználása, ezért örömkre szolgált, hogy a mi klubdelutánunkon is elsőként már egy ilyen előadást jelenthettünk be, programunk első pontjaként: Harmat György előadását „*Az újszülött- és csecsemőkoponya két-dimenziós ultrahang vizsgálata*” címmel. Ezután Szebeni Ágnes tartott beszámolót a prágai hasi ultrahang-diagnosztikai kongresszusról és a berlini (NDK) Humboldt Egyetem ultrahang központjáról.

Klubdelutánjaink látogatottsága az előbbi évekhez hasonlóan kb 40⁰/₀-os volt. A klubdelutánok programjának összeállításánál az a törekvés vezetett bennünket, hogy a különböző szakterületeken dolgozó orvosok tájékozódhasanak egyrészt a saját szakmájuk területén folyó ultrahang-diagnosztika fejlődéséről, másrészt betekintést nyerhessenek az eljárás más szakterületeken való alkalmazásába is. Ez a program továbbra is hasznos ismereteket nyújthat, mert, mint láttuk folyamatosan újabb és újabb területeken vezetik be az ultrahang-diagnosztikai eljárásokat.

FALUS MIKLÓS,
az OBUS elnöke

AZ OBUS TAGJAINAK NÉVSORA*

Elnök: Falus Miklós
Titkár: Bertényi Anna
Vezetőségi tagok: Greguss Pál
Humml Frigyes
Kárpáti Miklós
Kosza Ida
Szebeni Ágnes

Tagok:

Ba János	Kökény Mihály	Rác Páter
Balogh József	Kun László	Resch Béla
Bácsy Zsolt	Lendvai Iván	Rosta András
Báthory György	Lengyel Mária	Sik László
Bodosi Mihály	Major András	Sobel Mátyás
Faludi Péter	Majzik Mária	Stock Imre
Fodor Mária	Marek Péter	Szabó Vilmos
Gyárfás Józsefné	Mádai András	Szántó József
Harkányi Zoltán	Mádi Szabó László	Szlamka István
Harmat György	Meskó Éva	Szőke Béla
Hegyi Zsuzsanna	Moll Ágnes	Tapasztó István
Inovay János	Molnár Antal	Tarnóczy Péter
Jerney Judit	Mórocz Károly	Thurzó László
Kádár Krisztina	Nagy Ágnes	Tóth Zoltán
Kincses Éva	Paál Margit	Török Attila
Kiss Dezső	Papp Gábor	Török Magdolna
Kodaj Imre	Paulovics Lajos	Várkonyi Péter
Kolozsvári Lajos	Pál Attila	Victor Ágoston
Kopa János	Pentelényi Tamás	66. Vittay Pál
Kovács Lajos	Rába Lilla	

* Részletes adatokat lásd az MBFT tagnévsoránál.

BESZÁMOLÓ A MBFT SUGÁRBIOLÓGIAI SZEKCIÓJÁNAK 1978—1981. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

A sugárbiológiai szekció taglétszáma 96, elnöke dr. Predmerszky Tibor, titkára dr. Gidáli Júlia.

A szekció tevékenysége magában foglalja a hazai és nemzetközi sugárbiológiai tárgykörű klubdélutánok szervezését és a Magyar Biofizikai Társaság fiatal kutatók részére kiírt pályamunkáinak sugárbiológiai témáira való javaslattételét.

A szekció tagjai 1 referátumot és 28 előadást tartottak sugárbiológia és sugáregészségügy témaköréből a Magyar Biofizikai Társaság X. vándorgyűlésén (1979, Tihany).

A szocialista országok II. sugárbiológiai kongresszusán (Várna, 1978) a szekció tagjai 5 előadást, a 6. nemzetközi sugárkutatási kongresszuson (Tokyo, 1979) 2 előadást, a 15. európai sugárbiológiai kongresszuson (Rotterdam, 1980) 8 előadást tartottak.

1980. március 26-án a szekció a Magyar Elektrotechnikai Egyesület Vilamos Hőtechnikai Szakbizottság Biológiai Szakbizottságával közösen klubdélután rendezett a mikrohullámú sugárzások biológiai hatásairól. Ezen a következő előadások hangzottak el:

Predmerszky Tibor: *Bevezetés.*

Masszi György: *Szabad és kötött víz vizsgálata mikrohullámmal.*

Ballay László: *Mikrohullámú sugárzások dozimetriai kérdései.*

Fehér Imre: *Mikrohullámú besugárzás hatása emlős sejtekre.*

Szabó László: *Mikrohullámú sugárzás hatása csirkeembriókra és makromolekulákra.*

Vámos László: *Egészségvédelmi előírások elvi alapjai.*

A szekció a Magyar Biofizikai Társaság fiatal biofizikusai részére 1980-ra a következő pályamunkák kiírását javasolta:

1. Adatok a kisdózisú besugárzás biológiai hatásaihoz.
2. Nem ionizáló sugárzás hatása biológiai rendszerekre.

PREDMERSZKY TIBOR,
a sugárbiológiai szekció elnöke

A SUGÁRBIOLÓGIAI SZEKCIÓ TAGNÉVSORA*

Elnök: Predmerszky Tibor
Titkár: Gidáli Júlia

Tagok:

Aczél Klára	Hajnal Józsefné	Máté László
Antal Sára	Hernádi Ferenc	Módos Károly
Benkő András	Hevesi János	Molnár László
Benkő György	Holland József	Mózsa Szabolcs
Bertók Lóránd	Hollandné	Nagy Zsuzsanna
Bodó Katalin	Békési Éva	Naményi József
Bor Istvánné	Horváth Györgyi	Niedetzky Antal
Böloni Erzsébet	Horváth Magdolna	Pataki Béláné
Burger Tibor	István Éva	Pál Imre
Cságyoly Endre	Járai Ferencné	Sas Barnabás
Csőváry Mihályné	Jászsági Istvánné	Sántha András
Damjanovich	Joóné	Soltész Lajos
Sándor	Fónagy Anna	Spett Borbála
Daróczy Attila	Juhász Lajosné	Szabó László
Demeter István	Kanyár Béla	Szabóné
Deseő György	Kállai Miklós	Kövecses Mária
Egyed Jenő	Károly László	Szentesi István
Farkas György	Keresztes Péter	Szücs Attia
Fehér Imre	Kiss József Géza	Tigyi József
Ferenczy Marianna	Koczkás Gyula	Toperczer Johanna
M. Fidy Judit	Kovács László	Tóth Árpád
Fitori János	Kovács Péter	Tóth Katalin
Folkmann Zsuzsa	Köteles György	Tóth Lajos
Földváriné	Kötelesné	Tóth Lajosné
Fekete Andrea	Kubászova	Turai István
Francia István	Tamara	Unger Emil
Gallyas Alfréda	Krudy Erzsébet	Vargáné
Gachályi András	Kurtács Endre	Mányi Piroska
Gazsó Lajos	Kutas László	Varga László
Gál Éva	Kutas Vera	Váradi Júlia
Gáspár Rezső	Lehoczki Endre	Várkonyi Zoltán
Gueth Sándorné	Leiszterné	Várkonyi Zoltánné
Gundy Sarolta	Szombatheyi	Vittay Pál
Gyenge László	Ágnes	96. Zaránd Pál
Gyurján István	Loványi István	

* Részletes adatokat lásd az MBFT tagnévsoránál.

A MBFT ORVOSI FIZIKAI SZEKCIÓJÁNAK MUNKÁJA AZ 1978—1981. ÉVEKBEN

A szekció létszáma 79 fő. Tevékenységében tagsága jelentős részének négy vidéki városunkra eloszló munka- és lakóhelye következtében, eleve a más társadalmi szervezetekkel, intézményekkel folytatott kooperációs munkák domináltak.

Első helyen említhetjük a szekció legtöbb tagját érintő és mindennapi munkájához szorosan kapcsolódó számítógépes országos besugárzástervezési hálózatot, amely a bécsi nemzetközi atomenergia ügynökség, az Egészségügyi Minisztérium, az Országos Onkológiai Intézet és az Állami Számítástechnikai Szolgálat (ÁSZSZ) anyagi, illetve szakmai támogatásával – hosszabb előkészítő munka után – 1978. október 16-án indult be és azóta 14 biofizikusunk munkatársaikkal eredményesen támogatják a radiológus orvosoknak ma már hét teleterápiás központunkban (Budapesten 2, valamint Debrecenben, Pécsen, Szombathelyen, Miskolcon és Szegeden 1–1) folyó munkáját.

Indulás előtt egy kéthetes szaktanfolyamot rendeztünk, melyen hét tagtársunk tartotta az előadásokat és írta meg a jegyzetet, majd *1979 és 1980 október közepén* egy-egy kétnapos ankéton vitattuk meg az ÁSZSZ és a táv-adatközlésben résztvevő illetékes postai szakemberekkel biofizikusaink tapasztalatait, panaszait, javaslatait, továbbfejlesztési terveinket stb. (Részleteket lásd ezen értesítő 4. fejezetében.)

1978 tavaszán az Orvostovábbképző Intézettel együttműködve egy kéthetes, általános sugárfizikai kérdésekkel foglalkozó továbbképző tanfolyamot rendeztünk tagtársaink és ötödéves fizikus egyetemi hallgatók részére.

1978. október 1. és 6. között NDK-beli kollégáink meghívására részt vettünk (Bozóky László és Reischl György) a Reinhardsbrunnban megrendezett, besugárzástervezéssel foglalkozó, igen tanulságos kongresszuson, ahol több előadásban ismertettük idevonatkozó hazai eredményeinket.

1979 márciusában tartotta Bécsben szokásos háromnapos évi vezetőségi ülését a Nemzetközi Sugárvédelmi Társulat (IPRA), majd ezt követően a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség rendezett egy egyhetes munkaértekezletet az ICRP által kidolgozott új sugárvédelmi fogalmi rendszerről. Mindkét – éles vitákat kiváltó – rendezvényen részt vett szakcsoportunk részéről Bozóky László, aki ismételten kifejtette hazai biofizikusaink, itthon már több ízben megvitatott álláspontját.

1979 májusában a Stuttgart melletti Bad Münstereben került megrendezésre egy biofizikai szempontból is rendkívül érdekes nemzetközi szimpozium a radon-terápia hasznos vagy káros voltáról. A szovjet, bolgár és NDK képviselőin kívül a szocialista országokból még Bozóky László kapott meghívást. Minthogy a vita egyhangú állásfoglalást nem tudott kialakítani és további vizsgálatokat ajánlott, szakcsoportunk javaslatára Bozóky László és Sztanyik

László tagtársak az Egészségügyi Minisztérium és a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával 1980. április 23–24-én Hévízen egy 18 tagú, komplex összetételű szakértői munkaértekezletet rendezett, melyen szakcsoporthat Bozóky László és Nikl István képviselte (lásd 4. fejezet).

Végül 1980-ban Vittay Pál tagtársunk javaslatára egy ikonográfiai, általa vezetett munkacsoport alakult meg, az orvos fizikai szekció keretében. Erről a következő oldalakon számolunk be.

Az 1981. március 19-én tartott ülésünkön a szekció tagsága köszönettel felmentette megbízatása alól eddigi titkárát, Nikl Istvánt, s új titkárává választotta Kazai Lajost.

BOZÓKY LÁSZLÓ,
az orvosi fizikai szekció elnöke

AZ ORVOSI FIZIKAI SZEKCIÓ TAGJAI*

Elnök: Bozóky László

Titkár: Kazai Lajos

Tagok:

Adorján Ferencné	Horváth László	ifj. Szabó Gábor
Ballay László	Gábor	Szalay László
Banczerowski	Járdánházy Tamás	Szebeni Ágnes
Januszné	Jobst Kázmér	Szebeni János
Báthori György	Józsa Márta	Szerafinné
Berkes László	Kanyár Béla	Rónai Éva
Berta Ilona	Keszthelyiné	Székely György
Bojtor Iván	Lándori Sára	Szöllösi János
Bor Istvánné	Kiss József Géza	Szücs Attila
Csobály Sándor	Kósa Ferenc	Szücs Géza
Daróczy Attila	Kovács László	Tamás Gyula
Dezső Pál	Krasznai István	Tigyi József
Dézi Zoltán	Kuba Attila	Tombácz Erzsébet
Dósay Károly	Láng Istvánné	Toperczer Johanna
Ember István	Lugosi István	Tóth Márta
Farkas György	Magyar Árpád	Tóthné
Fehérvári József	Makra Zsigmond	Csanádi Mária
Fülöp Péter	Misák Lajos	Török István
Füst Lászlóné	Misik Sándor	Trón Lajos
Gólián Béláné	Németh Zsuzsa	Vadász István
Greguss Pál	Nikl István	Varjas Géza
Guba Ferenc	Papp Sándor	Varró József
Gyarmathy László	Rásonyi János	Vas Imre
Gyarmati Edit	Reischl György	Vittay Pál
Margit	Somogyi Béla	Walkovszky Attila
Gyenge László	Sugár István	Wein László
Hizó József	Sváb Ferenc	Zaránd Pál
	Szabó Árpád	79. Zöllei Mihály

* Részletes adatokat lásd az MBFT tagnévsoránál.

AZ IKONOGRÁFIÁS MUNKACSOPORT MEGALAKULÁSA

A társaság elnöksége 1979. nyarán – felismerve a műszaki fejlődés és annak orvosi alkalmazása diktálta szükségességét – elhatározta, hogy az *MBFT orvosi fizikai szekciója keretében* megalakítja az ikonográfias munkacsoportot. Különleges időszerezést jelentett ezen elhatározáshoz az a tény, hogy a MEDICOR Művek megtette az első lépést az egyik legkorszerűbb radiológiai leképező eljárás, a CT (Computer Tomographia) honosítása terén. A MEDICOR Művek elvállalta a társaság, ill. az ikonográfias munkacsoport pártoló tagságát.

A munkacsoport célkitűzései és feladatai interdiszciplinárisak. Ez tartalmában az alkalmazott fizikai tudományok alkalmazott biológiai tudományokra való hatását, illetve ezen tudományok együttműködését jelenti a leképező, ill. képalkotó eljárások orvosi diagnosztikai alkalmazása terén. Az MBFT ezen lépése tehát az eddigi, kevésbé az alkalmazások irányában orientált célkitűzéseit az idők szavának megfelelően az alkalmazott tudományok, azok kölcsönhatásai, határterületei felé terjesztette ki.

Az ikonográfias munkacsoport (IM) programjába tartozik az orvosi ikonográfia teljes problémaköre, nevezetesen:

- a röntgensugaras transzmissziós leképezések, mind a projekciós, mind a rekonstrukciós elv alapján,
- a nukleáris emissziós leképezések mind a projekciós, mind a rekonstrukciós elv alapján,
- az ultrasonográfias leképezés mind az echo, mind a rekonstrukciós elv alapján,
- az infravörös leképezés mind a radiációs, mind a kontakt elv alapján,
- az NMR leképezés,
- a holografikus orvosi leképezési eljárások.

A fenti témakörök matematikai, számítástechnikai, fizikai, technikai, technológiai, biológiai és orvosi aspektusai hozzátartoznak a programhoz. Ugyancsak szerves része a programnak a képjavító, képmegjelenítő és képrögzítő eljárások köre.

Az MBFT elnöksége Vittay Pál tagtársat bizta meg a munkacsoport vezetésével. Az IM első megnyilatkozásának könyvelhetjük el az 1979. szeptember 22-én Tihanyban az MBFT vándorgyűlésén elhangzott két előadást ezen témakörből, amelyet Vittay és Greguss tagtársak tartottak.

1980. március 6-án az IM tudományos ülést rendezett. Ezen Vittay Pál „Az ikonográfia orvostechnikai problémái” és Keszthelyi Lajosné „Detektorok, scintillátorok a kameratechnikában és a tomográfiában” című előadásai hangzottak el.

Az 1981-es évre két tudományos ülést tervezünk. Szeretnénk szorosabbra fűzni a kapcsolatot az ikonográfiával foglalkozó orvosok és az ipar szakemberei közt.

VITTAY PÁL,
az IM vezetője

IKONOGRÁFIÁS MUNKACSOPORT*

Vezető: Vittay Pál

Tagok:

Adorján Ferencné
Ballay László
Csobály Sándor
Dezső Pál
Fehérvári József
Fülöp Péter
Füst Lászlóné
Greguss Pál

Gyarmati Edit
Margit
Keszthelyiné
Lándori Sára
Krasznai István
Kuba Attila
Magyar Árpád
Misák Lajos

Németh Zsuzsa
Nikl István
Szebeni Ágnes
Szücs Attila
Tóthné
Csanádi Mária
Varró József
22. Wein László

* Részletes adatokat lásd az MBFT tagnévsoránál.